

ERŐS LOBOGÓ

Az RMP Arad városi és rajoni bizottsága, a városi és rajoni néptanács lapja

XIII. évfolyam, 3957. szám

Vasárnap, 1957. november 17.

4 oldal, 20 bani

Erős pártönkivüli aktivát az alapszervezetek mellé!

A Román Munkáspárt II. kongresszusa számos nagy fontosságú feladatot jelölt meg pártszervezetünk számára. Pártpolitikánk megvalósítása attól függ, miként tudják a kommunista mozgósítani a tömegeket a szocializmus építéséért vívott harcra.

Annak érdekében, hogy az alapszervezetek mind jobban megerősítsék és kiszélesítsék kapcsolataikat a dolgozók széles tömegével, szükséges a pártönkivüli aktivára támaszkodni. A pártönkivüli aktivát az alapszervezet erőteljes támogatása, összekötő kapcsolata az alapszervezet és a dolgozók széles tömege között. A pártönkivüli aktivát segítségével alapszervezetünk sikeresen mozgósítja a dolgozókat a párt és a kormány határozatainak megvalósítására. Az eddigi tapasztalatok bebizonyították, hogy ott, ahol az alapszervezet beavatkozott a pártönkivüli aktivával, nevelte annak tagjait, a párt-tagjelöltök színvonalára emelte őket, bevonja a feladatok teljesítésébe, a siker sem marad el.

A G. Dimitrov gyár alapszervezetei mellett összesen 300 tagu pártönkivüli aktivát működik. Különösen a kovácsműhely, a vagonosztály és a kőbányászati osztály alapszervezetei azok, amelyek jól foglalkoznak a pártönkivüli aktivával. Ezek az üzemszervezetek a pártönkivüli aktivát, olyan elvtársakkal, akik kiemelt munkát végeznek a gyárban, a pártoktatásba és meghívják a nyílt alapszervezeti gyűlésekre. A pártönkivüli aktivát tagjaival való foglalkozás meghozta a várt eredményeket is. Nagy többségük példamutatóan dolgozik a termelésben, elismerték. Ezenkívül a kommunista felvilágosító munkájára eredményeként mind jobban megismerik pártunk politikáját, célkitűzéseit és miután eléggé felkészültek érzi magukat, kéri felvételüket a munkáosztály élcsapatába — a pártba.

Rajonunk területén az alapszervezetek nagy többsége szintén eredményesen használja fel a pártönkivüli aktivát sokrétű feladatai teljesítésében. Vinga község alapszervezete

mellett például mintegy 50 tagból álló pártönkivüli aktivát működik. Az alapszervezet igen helyesen tájékoztatta a pártönkivüli aktivát bevonva a különböző akciókba, mint például a dolgozó parasztságot mozgósítására az őszi kampány sikeres elvégzéséért, a mezőgazdasági szocialista átalakításáért, stb. A pártönkivüli aktivát tagjai felvilágosító munkájuk során nagy mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy Vinga ma már csupán mintegy 40 család gazdálkodik még egyénileg.

Vannak azonban egyes alapszervezetek mind a városban, mind a rajonban, amelyek elhanyagolják a pártönkivüli aktivával való foglalkozást. A november 7 gyár alapszervezetének beszámolója és vezetésigazgatója közgyűlésen például egyetlen szóval sem említették miként foglalkoztak a pártönkivüli aktivával. Az eddigi felvett tájékoztatók létszáma azt igazolja, hogy az alapszervezet nem igyekszik minden pártönkivüli aktivát a párt-tagjelöltök színvonalára emelni. Ugyanez a helyzet a majláti kollektív gazdaságban is. Itt az alapszervezet mindössze két tagjelöltet vett fel egy év alatt.

Alapszervezeteinknek arra kell törekedniük, hogy erős pártönkivüli aktivával rendelkezzenek. A munkában kitűnő legjobb dolgozókkal erősítsék a pártönkivüli aktivát, olyan elvtársakkal, akik kiemelt munkát végeznek a gyárban, a pártoktatásba és meghívják a nyílt alapszervezeti gyűlésekre. A pártönkivüli aktivát tagjaival való foglalkozás meghozta a várt eredményeket is. Nagy többségük példamutatóan dolgozik a termelésben, elismerték. Ezenkívül a kommunista felvilágosító munkájára eredményeként mind jobban megismerik pártunk politikáját, célkitűzéseit és miután eléggé felkészültek érzi magukat, kéri felvételüket a munkáosztály élcsapatába — a pártba.

Százhelevenről vagon cukor — tervben felül

A jó kezdés után a cukorgyár mindinkább fokozza termelését, s november első napjait már 175 vagon cukrot gyártott tervben felül. Bár a gyár már több mint 80 napja megállás nélkül dolgozik, — az elmúlt évtizedek gyakorlatától eltérően — a gyár zökkenőmentesen termel, s ez nagyrészt annak a szerencsés ötletnek tulajdonítható, hogy a bepariálozték csőrendszerét külön-külön kapcsolják. Így egy-egy test kikapcsolásával, menetközben elvégzik a javításokat: nem veszik igénybe az előírt négy napos leállást.

Októberben a gyár 7,7 százalékkal teljesítette összerelési tervét, s különösen szép sikereket ért el a nyersrészleg dolgozói, akik fokozza a munkautermet és tökéletesen kihasználva a gépi berendezések termelőképességét, a kampany kezdetétől számított november 14-ig 11,2 százalékkal teljesítették a műszaki normát, s ez a számbértek továbbra is felfelé ível. Jól dolgoztak a karbantartási osztály munkásai, s ezért különösen Torkos Károly és Chirila Dumitru üzemiakatos érdemel dicsőítést. De az időnyomok sem maradtak le: főleg a Padure Vasile vezette prérésszűrő brigád tagjai értek el kimagasló eredményt.

A gyár műszaki vezetősége sokat foglalkozik a cukorvesztések csökkentésével és a munkatermelékenység növelésének kérdésével, s járadósdát siker koronázta. Az idén alkalmazták először a termelésben Szilín szovjet professzor módszerét, s ennek eredményeképpen a melaszban távozó cukor mennyiség arányát 1,98 százalékra csökkentették, amire még nem volt példa a gyár eddigi történetében.

A tavalyi sikertelen próbálkozások után, idén az aradi cukorgyárban alkalmazták hazánkban először a vagonok hidraulikus ürtítésének módszerét, amely 30 ember fizikai munkáját helyettesíti.

Az aradrajoni pártbizottság fontos plenáris aktivaülése

Tegnap az aradrajoni pártbizottság plenáris aktivaülést tartott. A plenáris ülésen a rajoni viszonylatban elemzték a pártszervezetek által a kollektív gazdaságok és mezőgazdasági társulások gazdasági-szervezeti megerősítése, valamint a mezőgazdasági szövetkeztetés érdekében kifejtett politikai munkát.

A gyűlésen részt vett Isac Martin elvtárs, a Temesvár-tartományi pártbizottság első titkára és Jeler Romulus elvtárs, a tartományi pártbizottság titkára. Az ülésen résztvettek a teljes egészében szövetkeztetett Nagyszentmiklósi rajoni pártbizottság aktivistái, akik átadták a mezőgazdasági szövetkeztetés terén szerzett tapasztalataikat a gyűlés résztvevőinek.

A gyűlésen megállapították: minden lehetőség megvan arra, hogy rajonunk rövid idő alatt teljesen szövetkeztetett váljék. A plenáris ülés munkálatai közben Nagyiratos és Monostor közsegéből távirat érkezett. A táviratok szövegét alább közöljük:

Nagyiratos és Monostor földműveseinek TÁVIRATA

az RMP Arad-rajoni bizottsága plenáris aktivaüléséhez

Tegnap tartotta meg a rajoni pártbizottság plenáris aktivaülését. Nagyiratos és Monostor közsegének dolgozó parasztjai a következő táviratot intézték a plenáris ülés résztvevőihöz:

„A rajoni pártbizottság és a rajoni néptanács aktivistái, az alapszervezet és Nagyiratos közseg néptanácsának végrehajtó bizottsága jelenti a rajoni pártbizottság plenárisának, hogy a közsegben kifejtett politikai munka eredményeként az utóbbi napokban 123 egyénileg gazdálkodó dolgozó paraszt család kérte felvételét a meglevő kollektív gazdaságba és mezőgazdasági társulásokba.

Napról-napra mind több azoknak az egyénileg gazdálkodó dolgozó parasztnak a száma, akik meggyőződnek a közös munka előnyeiről és felvételüket kérik azokba. Így például november 14-én 21 dolgozó paraszt nyújtotta be felvételi kérvényét, 15-én 30 kérvényt kaptunk, 16-án déli 12 óráig pedig 23 egyénileg gazdálkodó termelő család irta meg kérvényét.

November 1—16-ig Nagyiratos közsegben két mezőgazdasági társulás alakult.

Biztosítjuk a rajoni pártbizottságot, affelől, hogy még fokozottabb munkát fejtünk ki a közseg teljes szövetkeztetésért.

Marian Hortenzia, a közseg néptanács titkára.

„Ertesítjük a rajoni pártbizottság plenárisát, hogy Monostor közseg dolgozó parasztjai többsége — a rajoni pártbizottság és a rajoni néptanács aktivistáinak felvilágosító munkája nyomán — megirta kérvényét a föld közös megmunkálása céljából.

Csupán november 16-án délelőtt 10 óráig 19 dolgozó paraszt család iratkozott be a szocialista „A monostori néptanács végrehajtó bizottsága.

(Az aradrajoni pártbizottság aktivaülése munkálatainak részletes ismertetésére visszatérünk.)

A TEBA GYÁR ÉLENIÁROAI

A szövűde kiváló dolgozója

Armanschi Katalin a TEBA gyár szövűdjében dolgozik. A szövűde egyik élenjáró munkása. Kommunista és méltóan, példamutatóan dolgozik. Ezt igazolja termelési eredménye is. Termelési tervét átlagosan 10 százalékkal túlhaladja. E mellett készítményei kiváló minőségűek.

A fiatalok tanítómestere

Sipos Antal kiváló szövűdi hírében állt a TEBA gyárban. Nemrégiben mondott szövűdjéinek, azóta, mint mester oktatja, tanítja a fiatalokat. Molnár Erzsébet néhány hét után a rábízott gépeken már teljesítette normáját. Erre a tanítványára különösen büszke Sipos Antal.

A Félrejáró Salamon aradi bemutatója

A Bukarest stúdió Sütő András állami díjas író Félrejáró Salamon című kisregényéből sikerült filmet készíteni. Vetítését hazánk több városában megkezdték, nálunk ma, vasárnap mutatják be először a N. Balcescu filmszínházban.

A forgatókönyvet Gheorghe Turcu rendező írta. A film egyik nagy értéke, hogy a román és hazai magyar művészek alkotó együttműködésének szép példáját szolgáltatja. A film a román és magyar dolgozóknak a kollektív gazdaság felvirágztatásáért, a párt politikájának helyes alkalmazásáért, a létező bürokratizmus kiküszöböléséért

follytatott harcát tükrözi derűs humorral átszőtt realitás, az erdélyi falu valóságos életét bemutató történetben.

A film szerepeit jeles román és erdélyi magyar művészek játssák: Angelescu Marcel, Ciubartaru Stefan állami díjas, érdemes művész, Andrási Márton állami díjas, érdemes művész és Lohinszky Lóránt.

A Félrejáró Salamon a román filmgyártás nagy sikere. Nem csak művészi értékével, de a román-magyar testvériség eszméjének gyakorlati példázásával is számot tarthat a dolgozó tömegek érdeklődésére és rokonszenvére.

A mezsgye szélén

— Az jó... Lehet nézni, bevetett terület az egész — lendíti meg a kezét, s mutat a kollektív gazdaság földjére.

Gondoltesz per. — Már csak ez a szár disziti a határt — mutatok a szárpukokra. — Még nem vittem haza. Nem érkezett el a sorja.

Igen, a sorja. A magángazdánál sorja van a munkának. De sokszor elmarad, ami soron van. Ilyesm a közönsben nem fordul elő. Ott szigorúan betartják a tervet.

— Hány hektárt vall a magdénak? — Jaggatom. — Közel négyet. — Hát akkor nincs mit búslúni.

— Hiszen nem busulok én, csak valahogy nem sikerült úgy minden, ahogy szerettem volna. Összerándoljam homlokát.

— Mindig közbejön valami.

Megindul a barázdá szélén. — Követem. Kierünk a végre, s ott állunk a cölöp mellett. Bükiből készült. Az idő megrepesztette, és az szél lemosa róla a festéket. Két betű vonalait veszem ki: P. I. — ez áll rajta. Kérdem a gazdát, kinek a neve? — Az apámé.

Aztán akadozva folytatja:

— Tudja, négy gyermekem van. Nem élünk rosszul, de a kollektivisták nálunk sokkal jobban élnek. Csak ne kötné az embert a megszokás ehhez a néhány hektárhoz. Pedig sok munka van vele.

Most is vetni kell, szarát hordani és örölni. A disznóol is javításra szorul... Jó az én földem is, de az övéké — mutat a közös földje felé — jobb.

— Sokkal jobb? — Hosszu csend. Aztán megnyomja a szót: — Sokkal.

Közben visszaérünk a kupokhoz. Letép egy levelet, s morzsolgatja a kezében.

— Gondolkoztam már sokat, belepjek-e? — Ha az övéké sokkal jobb, akkor nem nehéz az elhatározás! — Nem is erről van szó...

Elhallgat. Nem mondja, de szinte olvasom arcáról a választ. Megkéményedik, majd megenged. Kabátja gombját feszgeti, néz előre, oda, ahol nem is olyan régen csoportosan dolgoztak az emberek. Az asszony nem akart?... Mert sokszor volt róla szó ott-hon... Jó gazda, így ismerik a faluban. Szereti a földet, tudja, mikor mit kell tenni. S most — nem

kérdem, de sejtem — bucsuzni jött ide a mezsgyére. A százas szokásokról szóló, az apród-fura szálló igék megfakultak lelkeben. Szántja tekintetével a mozdulatlan rögföt. Apró, fekete szemében fények lobognak. Kitágult orlyukkal szivja magába az őszi nap frissét. Fölötlünk ernyedt melegét ontja a nap, távolról kocsiörögös hangjait kergeti felénk a szellő.

— Jón a fiam — mondja halak — Gheorghe, visszük a szarlat...

Odaér a fju. Pirosarcu, kékszemű, mozgékony gyerek. Szép szál legény... ilyen lehetett az öreg is.

Gyorsan felrakják a szarlat és Gheorghe közcsep a lovaknak. Azok vigan röpítik a súlytalan teherrel megrakott szekeret. Az öreg még ott marad a dűlön. Felettünk vadlibak húznak el, versenye neknek a széllel. Kis idő múlva csak pontfokból álló V-betű látszik, majd az is elvész a lát-határon. Megindulok a falu felé.

Popovici megszólal: — Holnap kiásom a cölöpöt... belépnek.

A szemesarkában mosoly bujkál, lassan derűre festi az arcát. Így fiatalnak látszik. Nagyon fiatalnak és derisnek...

...Mint az élet, amelybe most elindul.

Böszörményi Zoltán

Gyűszűgyűlésen emlékeztek meg városunk dolgozóinak képviselői Antonin Zapotocky elvtársról

Szomorú, fájdalmas arcu emberek gyűlekeztek tegnap délután a volt Tartományi Néptanács épületének disztermében. Eljöttek városunk dolgozóinak képviselői, hogy kegyelettel adozzanak Antonin Zapotocky elvtárs, a Csehszlovák köztársaság elnöke emlékének.

Toma Adam elvtárs, a városi pártbizottság titkára megnyitászavai

után Simandan Irimie elvtárs a városi néptanács végrehajtó bizottságának elnöke lépett a mikrofon elé és néhány szóban megemlékezett Antonin Zapotocky elvtárs életéről és munkásságáról, majd a gyűlés résztvevői egy percnyi csenddel adóztak a nagy forradalmár emlékének.

(Folytatása a 4-ik oldalon.)

Közművelődés ★ Iróadalom ★ Művészet

Aradkörnyéki történelmi emlékek

A SOLYMOSI VÁR

A solymosi vár tartományunk egyik legérdekesebb történelmi emléke. Valószínűleg a XIII. században építették, azon a ponton, amely uralt az akkor igen fontos kereskedelmi és hadi utat képező Gyulafehérvár—Déva—Arad utvonalon.

A várépítés igen jellemző a feudalizmus viszonyaira. A várak erődítményként szolgáltak a nemességnek a parasztok ellen és az egymás között vívott harcokban. A tatárok 1241-ben történt betörése, valamint a kunok ellen folytatott harcok csak gyorsították a várépítést, hogy ezzel elkerülhessék a rajtaütésszerű támadások veszélyét.

Solymos váráról az okiratokban legelőször 1278-ban teszünk említést 1446-ban a környező uradalommal együtt Hunyadi János birtokába kerül, aki korszerűen újjáépítette. A kőépítmények fedezésére felhasználta a környező falvak lakosságának bordázsmáját, a jobbágyoknak pedig részt kell venniük a munkában. Az átalakítást a vajdahunyadi vár építője vezette. Ezt bizonyítják a solymosi vár épületének kőfaragásai, az egyes építészeti megoldások.

1509-ben a vár és az uradalom Hohenzollern György brandenburgi őgrófnak, II. Ulászló király egyik kegyencének birtokába kerül. Ebben az időben a szokottnál is jobban kiszákmányolták az uradalom jobbágyait és az nagymértékben akadályozták a tehetősebb paraszti rétegek áru-termelését.

1514-ben a solymosi paraszti panaszlevelel fordultak Hohenzollern Györgyhez — természetesen eredménytelenül. Nemcsak a román, magyar és szerb paraszti felgyújtott fognak a feudális kizsákmányolás ellen. 1514 június 7-én a felkelők megostromolták a solymosi várat. A támadást kezdetben maga Dózsa György irányítja. Az ostromlott vár román és magyar zsoldosokból álló őrsége Csúcsi vajda vezetésével hamarosan feladta Prater várnagy és Kunisch, az őgróf titkára ellen és kényszerítik őket a vár átadására. A katonák is csatlakoztak a felkelők-höz.

A Dózsa féle lázadás vérbefojtását követően Zápolyai János birtokába került a vár, akinek a mohácsi vész után sikerült megszereznie a régén áhított királyi koronát. Zápolyai a várat hosszadalmas per után szerezte meg, amelyben nemcsak a magyar király, de a német császár és a lengyel király is bírskodott.

1541-ben Izabella királyné és a kis János Zsigmond költözik Solymos várba. Ekkor már be kellett érniük Erdéllyel. A királyné parancsára a várat rendbehozzák, átalakítják. Ebből az időből származik sok ma is látható szép kőfaragvány.

A XVI. század derekán az Erdélybe nyomuló törökök igyekeznek elfoglalni a várat. Még 1551-ben az őrség sikeresen veri vissza a támadásokat, de hamarosan a nemesség szűkebbülése és a Castaldo vezette Habsburg zsoldosok árulása következtében Solymos vára is elesik.

1595-ben a havasalföldi seregek Mihai Viteazul vezetésével hatalmas csapást mérnek a törökökre Calugareni-csütánban, majd egyetűve az erdélyi seregekkel Giurgiu-nál kiverik őket az országból. Ugyanebben az időben a Borbély István vezette másik erdélyi sereg felszabadította Maros-vidékét és visszafoglalta Solymos várat is. 1599-ben Erdély elfoglalása után Mihai Viteazul várnagyot és őrséget küld Lippára és valószínűleg Solymos várába is.

A XVII. században a törökök ellen vívott harcok során a vár többször gazdát cserélt. A század végén a törököktől az osztrák császári seregek foglalták el a várat. A XVIII. században a technika gyors fejlődése folytán a vár katonai, hadászati jelentősége teljesen elenyészik. 1788-ban az utolsó őrség is elhagyja a várat.

Glück Jenő

A Kultura Hónapja

Ez év decemberében országsszerte megrendezik a Kultura hónapját. December 1 és 7 között tartják

A képzőművészet és a muzeumok hetét. Ez alkalommal városunkban és rajonunkban kiállításokat, előadásokat rendeznek, a képzőművészek találkoznak a dolgozókkal. December 7 és 14 között kerül sor a román zene hetére, amikor hangversenyeket tartanak és zenei előadásokat mutatnak be, a zenészek pedig találkoznak a közönséggel. A kulturothónok a közönséggel, a kulturothónok a közönséggel, a kulturothónok a közönséggel. December 14 és 24 között kerül sor a Román Népköltészet hetére, a népi kultúra értékeit megismerhetjük. December 24 és 31 közötti időszak a hazai drámairodalom hete.

A néptanácsoknak már most gondoskodniuk kell arról, hogy a Kultura Hónapja valóban népiünk ünnepevé váljon és a városi és falusi dolgozók minél nagyobb tömegei vegyenek részt benne.

VASZILIU KULEMIN:

Október

Aranyfényt csurgat rám a nap,
Friss őszi szél turkál hajamba.
Az én kedves Szovjet hazámnak
Születése napja van ma.

Fent — mint a fény — hajnalszín zászlók...
Nagy, lobogó örömtűzet
Gyűjt Október, távolra látszót
S mi így köszöntünk téged, ünnep:

Minden időközön át ünnepelt
Légy te hajnali óra:
Lenin adott előttünk jelt,
S red hajnalhozón felelt
A cirkáló: „Aurora”.

MIHAI BENIUC:

Őrségen

Rubin csillagok közt a hold
Ezüstjével Moszkodt befújta.
A tejt szinte lehajolt
S a Kremlt fénytel koszorúzza.
Későre jár, éjjel lehet...
Mi még nem tértünk nyugovóra.
Örként a falperem felett
A Szpazkij-tornyon kong az óra.
A fal mellett hallgatagon
Deres fényűzők sorakoznak.
Halhatatlan Forradalom:
Nagy hőseid tlen nyugosznak.

...Az aranyháló virradat
Bardaim között talált rám
A felderengő ég alatt
A Vörös Tere: néma strázsán.
SZASZ MÁRTON fordítása

Ifjú írók találkozója

vekel. Eppen ezért örömmel fogadjuk a kezdeményezést és meggyőződésünk, hogy a megbeszélés eredményre zárul.

Tartományunk legtöbb irodalmi köre dicsekedhet olyan fiatalokkal, akiknek írásait közlik a különböző sajtókiadványok. Az aradiak sem vallottak szegényt a tartományi találkozó. Dumbraveanu Anghel költő, az egyik jelentős előadója a többi között a következőket mondta Rachici Dimitriéről:

— Foglalkozunk előbb Rachici Dimitrie fiatal aradi költővel, az Al. Sahia kör tagjával. Csak néhány éve, hogy írásait olvashatjuk a Scriul banatean, a Drapelul rosu, a Flacara rosie és a Tribuna hasábjain és már e rövid idő alatt bizonyította a tehetségét, sejtetni engedte, hogy igazi tehetség. Költészetét a képgazdagság jellemzi. Versei általában világosak, meglepőek, szücszítve érteik. Az olvasók közül ezért is kedvelik olyan sokan verseit. Költészetének másik jellemzője, hogy kielégíthetetlen érdeklődéssel fordul a jelen felé. Megéneklte a parasztság megváltozott életét, a felszabadult ember örömeit, álmait.

A többi fiatal aradi tollforgatóról Valea Lucian író a többi között ki-jelentette:

— Figyelemre méltó az aradi írók hozzájárulása a találkozó sikeréhez. Még jobban örülünk annak, hogy gyakran jelentkeznek írásokkal. Főleg a költőktől olvashatunk élvezetes, egyéni hangú írásokat. Cocora

hígyünk további eredményes tevékenységükben.

— A jövőben arra kell törekedni, hogy fejlettebb, élénkebb legyen az irodalmi kör tevékenysége, hogy az irodalmi kör ne csak szervezeti forma, hanem a mesterségbeli tudás fejlesztésének iskolája legyen.

A találkozó sokoldalúan megvitatott az ifjú írókat foglalkoztató időszak kérdéseket. Vaida George (Temesvár), Ciobanu Gheorghe (Arad), Jeleleanu Al. (Temesvár) és mások azt fejezték ki, hogy mennyire fontos a fiatalok számára az irodalmi nyelv alapos ismerete. Javasolták, hogy rendszeresen tartassanak hasonló találkozókat.

A fiatal írók beszámolóját segítő elő a népi alkotások tartományi házána kiadványa, a „Perspective literare” kötet, amely közli tartományunk fiatal költőinek és prózaíróinak írásait.

Az ifjú írók temesvári találkozója figyelemre méltó a Tóth Árpád irodalmi kör számára. Nem véletlen, hogy az aradi magyar fiatalokról nem esett szó, hisz az utóbbi év folyamán alig adtak életjelt magukról és bizony igen-igen kevesen is vannak. Az aradi magyar irodalmi kör vezetősége rendszeresítse és élénkítse a kör munkáját. Ezzel nemcsak vonzóvá teszi a fiatalok számára is, hanem egyben megkönyíti nekik, hogy szívesen vessenek képességeikkel, elsajátítsák a mesterségbeli tudás alapelemeit.

A képzőművészeti alap műcsarnokában

November 7. előtt néhány nappal nyílt meg a Köztársaság útja 91. szám alatt, a képzőművészeti alap műcsarnoka.

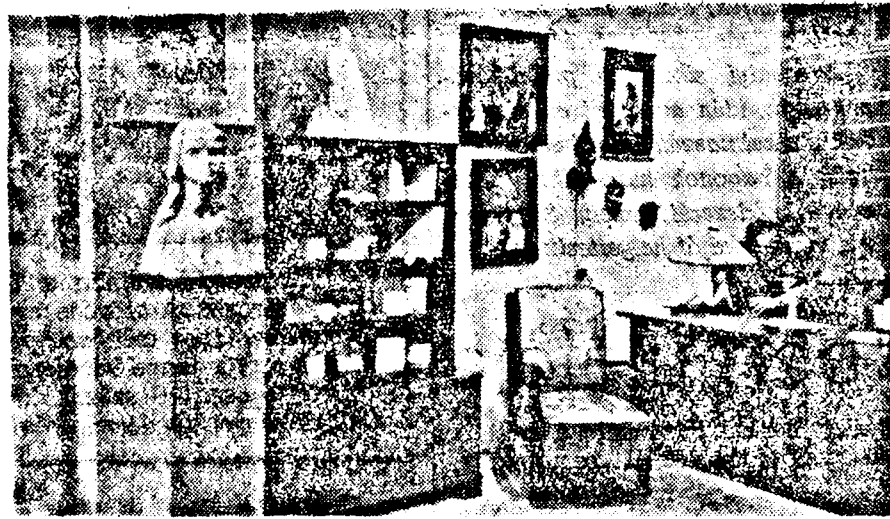
A képzőművészeti alap Bukarest, Kolozsvár, Nagyvárad, Craiova és más nagyobb városok után most Aradon is létesített műcsarnokot.

Legtöbb kiállított mű festmény, de találunk szobrokat, falfarásokat, kerámiai munkákat is. A képzőművészeti-pártolók számára könnyítés, hogy részlettelzésre is vásárolhatnak, a vállalatok és intézmények pedig nem kárpénz ellenében is értékes művészeti alkotásokat díszíthetik klubjaikat. Figyelemre méltó az is, hogy a műcsarnokban kaphatók bel- és külföldi gyártmányú igen jó minőségű festékek, olajok, ceruzák, alvanyok és egyéb más a képzőművészeti tevékenységhez szükséges anyagok és kellékek.

A műcsarnok szerepe nem korlátozódik a kiállításra és eladásra. Az a terv, hogy bemutató, ismerető előadásokat tartanak itt a közönségnek az aradi képzőművészekről. Másik célkitűzés, hogy ne csak közös, hanem önálló tárlatokat is rendezzenek. November végén például Freniut Sever, később pedig Tolan Ioan műveiből rendeznek önálló tárlatot. Terve

a műcsarnoknak az is, hogy megismerteti az aradi közönséggel tartományunk többi képzőművészeinek működését is. A Temesvár-tartományi képzőművészek legjobb munkáiból reprezentatív kiállítást rendez majd.

Jegyezzük meg ide, hogy kinek a műveiben gyönyörködhet, kinek az alkotásaitól vásárolhat az érdeklődő. Hajós Imre, Buzgău Nicolae, Mihai Ioan, Tóth Ferenc, Baranyai Ferenc, Chirilovici Nicolae, Singer Judit, Kryzanowszka Zofia, Schwartz Alfréd, Stache Valentin és Stache Eva főleg olajfestményekkel, Biclatvi Nicolae pasztellel, Pataki Sándor,

(f)

Optimista tragédia

Vszevolod Visnyevszki forradalmi hőskölteménye az aradi Állami Színház színpadán

A népbiztos, akinek sikerül egy maroknyi megbízható embert megnyerni a forradalom ügyének, erre az egészéges és szilárd alapra támaszkodva teljesíti feladatát. A tengerészezzel a szárazföldön ellenforradalmi csapatokkal veszi fel a harcot és megveri az ellenséget. A népbiztos azonban jogsághoz esik. Az ellenforradalmároknak, hogy szóra bírják, megkínözzék — azonban hiába. Hallgat, s csak amikor emberei halálukra szólítják a hajóra, sugja ki a szavakat:

— Jelentsétek a forradalmi katonatanácsnak, hogy az első tengerészezzel megalkult és megsemmisítette az ellenséget...

Addig azonban, míg a színpadi cselekmény idáig fejlődik, egyre hevesebb drámaisággal osznap össze a szembenálló erők. Szavak és tettek világítják meg a hajó elszigetelt világába szorult, de a forradalom sorsát elszakíthatatlanul összekapcsolódó embereket lekiülvélő.

az élet számára tárja ki a kapukat. Így lesz a tragédia optimizmust drasztik, erőteljes tettekre serkentő elemény.

Az Aradi Állami Színház a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 40. évfordulója alkalmából ünnepi keretek között mutatta be az Optimista tragédiát. Ez a darab a szovjet drámairodalom egyik jelentős és maradó értéke alkotása. Időszerszerűsége az adja meg, hogy a világot átforgató történelmi események sorozatából kiragadott történet keretében a legszűkebb emberi jellemeken át mutatja meg a párt tömegnevelő erejét, a kommunista vezető alakját, az emberekhez való viszonyát, elhűségének, rendíthetetlen jellemzősáradágának hatását a körülöttük élőkre.

A darab tág időbeli távlatokat ad a nézőnek. Mint összetett tükör, egyszerre mutatja be azt, ami mögöttünk van, s azt, ami előttünk áll. Mert a népbiztos példáján nevelődő tízezre és milliók száma növekszik, növekedni fog az egész világon.

Tömör, éles és kemény e darab, mint maga a harc, amit a proletariátusnak meg kellett vívnia azokban az években, amikor az emberiség jövője forgott kockán. A néző azonban tudja, hogy a kommunizmus rendtelensége alapvető feltétele azoknak az örömeinek és szépségeknek, melyeket a győzelem tartogat a jövő nemzedék számára.

A darab cselekménye a Balti Flotilla egyik csatahajóján játszódik le. A legénység ugynevezett forradalmi anarchista szabad csapat, melyet hűes és erkölcsileg züllött elemek vezetnek. A párt ide küldi egyik megbízható harcosát, a politikai biztost, egy fiatal nő személyében, akire az a nehéz feladat hárul, hogy a legénységet kivonja az ellenséges elemek befolyása alól, s az anarchista szabadcsapatból szabályszerű tengerészezzet alakítson.

a szétzilált, züllött embercsoportból legyelmezett tengerész hadsereget.

Kinek a példája csíholta e tüzet? Azoké, akikről a darab élő lelkismerete, az őrmesterek egyike így beszél: „A kommunista katonai utolsó lélegzetvételéig, karjának — legyen bár a balkája — utolsó mozdulatáig harcol. Ha elfognak és megvernek, ne engedje legyőzni magát. Nem tudsz mozdulni, megkötötték, földön heversz, szájadat betömötték? Képd a hóhér arcába a tömest! S ha meg kell halnod, utolsó gondolatod is a forradalom legyen”.

Az Aradi Állami Színház művészi munkaközösségének tagjai azzal a lelkesedéssel, mely a próbákat és az előadásokat menetet jellemze, bebizonyították, hogy az utóbbi évek alatt nem csupán a színvétel terén fejlődtek, de előrehaladást tettek politikai érettség tekintetében is. A szerepek aprólékos kidolgozása, a rendezéskészre álló aránylag rövid idő alatt az alakok elmélyült tanulmányozása, a fiatalos lendület, mely a nagy ünnepi alkalomra való készülődést jellemezte, egyformán: elfogta a darab fő- és mellékszereplőit. A forradalmi romantika meghódította a színészeket. Ezért érezték szükségüket annak, hogy az évforduló alkalmából adott díszelőadás nyomtatott műsradn néhány közvetlen szóval forduljanak a közönséghez. Az ilyen megnyilvánulások művészszerkeznél soha sem jelennek kiülsőséges formalizmust, hanem mélyről jövő ösztönzést. Ezért érdemelnek figyelmet ezek között így nyilatkozik szerepéről:

— Tudom, hogy a darab hősei éledek és hőstettek a kötelesség hű teljesítését jelentették. Azok, akik meghaltak a forradalomért az új világ jénje felé fordították arcukat. Arra törekedtem, hogy a szovjet hatalmat képviselő politikai bizost, a forradalmi harcosok e vezéralakjának alakításában visszaadjam természetes, egyszerű és mélyen emberi vonásait. Mélyen átéreztem, hogy az élet a hősnő halálával tovább folytat a győzelemben, mely a nagy diadalmok árán születik.

Ion Nicu így vall szerepéről: — Alekszej tengerész, akinek alakját játszom a darabban, számomra mély jelentőségű. O képiseli szememben ahhoz a hatalmas tömeghez tartozó embert, akit a forradalom ragadott ki a tudatlanság, az eldurvulás állapotából és akinek visszaadta az emberi méltóságot, amitől a cári rendszer megfosztotta. Alekszejnek mindent a forradalom hozott el. A lényt, az igazságot, a szabad emberhez méltó életet. Átéreztem mit jelent az anarchizmból tudatos forradalmi harcosná való átalakulás lelki küzdelme. A harcos, aki végül rátalált az élet értelmét szolgáló eszmékre, utolsó csepp véréig védelmezi az igaz ügyet.

Romeo Lazarescu: — Negatív szerepet játszom. Az anarchista vezére vagyok a darabban. Olyan személyt alakítottam ki, aki egy pusztuló, hanyatló világ egész rothadást, bestialitását képviseli. Azt a mérgező gyomrot kell megmutatnom, melyet, ha ki nem irtanak gyökerestől, még több áldozatot szedhet volna, mint így a forradalmat követő években. Amikor e szerepet játszom, arra gondolok: minél inkább sikerül visszaadnom a mult embereinek sötéttségét, annál tisztábban domborodhat ki a tőhős alakja, aki az emberiség legmagasabb eszményeit, a proletariátus ügyét szolgálja.

Róza Aliz

Mint egy szimfonikus költemény szárnyaló dallama — végtelen dimenziókat érzékeltet a proletárforradalom leguharosabb időszakát megelőző nagyszerű drámai hősköltemény Vszevolod Visnyevszki Optimista tragédiája.

Először talán paradoxonnak tűnik a cím e két ellentétes fogalom összefonódása, de ha végigéljük a darab nyújtotta élmények uharzását, megértjük, hogy a szerző nem eredetiség kedvéért nevezte így drámaját, hanem azért, mert meg kellett haljania az új idők parancsoltá szükség-szerűség, új világ, új emberek, új fogalmak születésének valódsága előtt.

Az antik tragédiák nyomott és baljósultat égboltja alatt a hős előre elrendeltetett, az istenek, vagy sors végzeteserü hatalma által kijelölt útján haladt a megmáshatatlant megsemmisülés felé. Elete drámai összekötések buktatóin át egyik sirtól a másikig vezető rövid út volt, melynek elérése a befejezést, a véget jelentette. A jüggöny lehullása után a néző lelkében nem maradt más, mint a megsemmisülés miatti gyűsz és tehetetlenség keserű érzése.

Visnyevszki Optimista tragédiájában is meghal a hős, de kicsoda hős! Hőzánk közelálló, élő hus-vér aszszony. A párt éharcosa, a népbiztos. De haldia áldozat a jövő oltárán s nem a véget, hanem valami nagyszerű újnak születését jelenti. Ez a haldia nem a fekete semmibe hullás, hanem az előretörő életbe torkollik, s termékenyítő, mint a kizsáradt táj felett átvonuló nyári zivatar.

Az Optimista tragédia szerzőjének érdeme, hogy a dráma régi formáját megtöltötte a mai kor emberek számára jelentős tartalommal. A néző járja a hős haladit, azonosítja magát az ügygel, melyért életét adta, de éppon ezért megérti, hogy az áldozat szorosodra növele a győzelem esélisége. A forradalom győzelme pedig

PROGRESUL (Ujarad): november 17-ig: A BÖGÖLY (szovjet film).
Előadások: 3, 5, 7 és 9 órákor.

